

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: BA-2S/134/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1019200954
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 12. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimíra Slobodová, LL.M
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2024:1019200954.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Vladimíry Slobodovej LL.M a členov senátu JUDr. Davida Žáka a JUDr. Daniely Uhríkovej, v právnej veci žalobcu: BBCM spol. s r.o., so sídlom Šamorínska 10, Bratislava, IČO: 36 742 198, zastúpeného Advokátska kancelária DE IURE s. r. o., so sídlom Šamorínska 10, Bratislava, IČO: 55 792 031, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 101037642/2019 zo dňa 03.05.2019, takto

rozhodol:

- I. Správny súd návrh žalobcu na prerušenie konania podľa § 100 ods. 1 písm. c) Správneho súdneho poriadku **z a m i e t a**.
- II. Správny súd žalobu **z a m i e t a**.
- III. Žalovanému právo na náhradu trov konania voči žalobcovi **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

I.
Pribeh administratívneho konania

1. Daňový úrad Bratislava (ďalej aj „správca dane“) rozhodnutím č. 102463228/2018 zo dňa 05.12.2018 podľa § 68 ods. 5 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Daňový poriadok“) vyrubil žalobcovi rozdiel dane v sume XXX,- Eur na dani z príjmov právnickej osoby podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov (ďalej len „zákon č. 595/2003 Z. z.“) za zdaňovacie obdobie roka 2015.

2. Na odvolanie žalobcu žalovaný napadnutým rozhodnutím č. 101037642/2019 zo dňa 03.05.2019 podľa § 74 ods. 4 Daňového poriadku rozhodnutie správca dane potvrdil.

II.
Žaloba

3. Žalobou, doručanou pôvodne Krajskému súdu v Bratislave dňa 09.07.2019, sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného 101037642/2019 zo dňa 03.05.2019, ako aj prvostupňového rozhodnutia správca dane č. 102463228/2018 zo dňa 05.12.2018, ich zrušenia z dôvodov podľa § 191 ods. 1 písm. c), d), e), f) a g) SSP a vrátenia veci prvostupňovému orgánu verejnej správy na ďalšie konanie. Súčasne žalobca navrhol, aby súd predložil Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky v tomto znení:

„1) Je ustanovenie § 46b Zákona o daní z príjmu odvolávajúc sa na ods. 2 Daňovú licenciu, ktorú platí daňovník

a) k poslednému dňu zdaňovacieho obdobia nie je platiteľom dane z pridanej hodnoty s ročným obratom neprevyšujúcim 500 000 eur, a to vo výške XXX A.,

b) k poslednému dňu zdaňovacieho obdobia je platiteľom dane z pridanej hodnoty s ročným obratom neprevyšujúcim 500 000 eur, a to vo výške XXX,- A.

a to pre určenie minimálnej dane z príjmu (právnických osôb) v súlade s daňovou neutralitou a proporcionalitou; odvolávajúc sa v ustanovení zákona na určitú skupinu platiteľov dane z DPH t. j. iným zákon č. 222/2004 Z.z., ktorým sa určuje zákonná povinnosť sa stať platiteľom DPH aj bez svojej vôle; môže potom v zásade daňovej neutrality a proporcionality daňový subjekt byť postihovaný výšou minimálnou daňou z príjmu, ktorú by mal odvieť vyššiu daň na daní z príjmu do rozpočtu Slovenskej republiky ako neplatiteľ DPH ?

2) Je ustanovenie § 46b Zákona o daní z príjmu odvolávajúc sa na ods. 2 Daňovú licenciu, ktorú platí daňovník

a) k poslednému dňu zdaňovacieho obdobia nie je platiteľom dane z pridanej hodnoty s ročným obratom neprevyšujúcim 500 000 eur, a to vo výške XXX A.,

b) k poslednému dňu zdaňovacieho obdobia je platiteľom dane z pridanej hodnoty s ročným obratom neprevyšujúcim 500 000 eur, a to vo výške XXX,- A.

nediskriminačným ustanovením k majetku daňovníkov pri výbere daní z príjmu v Slovenskej republike, ak sa má posudzovať minimálny vyber daní z príjmu rozdielne pre jednotlivé daňové subjekty – obchodné spoločnosti a to podľa toho či daňové subjekty, ktoré sú obchodnými spoločnosťami založené na základe toho istého právneho predpisu Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov; môže Slovenská republika vyberať minimálnu daň z príjmu bez základu dane v rozdielnej výške (paušalizovanej sume) a to podľa určenia či konkrétny daňový subjekt je platiteľom DPH alebo nie je platiteľom DPH podľa zákona č. 222/2004 Z. z.?”.

4. V rozsiahlej žalobe žalobca namietal nedostatočné odôvodnenie, kedy uviedol, že napadnuté rozhodnutie žalovaného zostalo bez vyhodnotenia dôkazov, ktoré vyšli najavo pred začatím daňovej kontroly, ako aj počas daňovej kontroly a následného daňového konania. Podľa žalobcu žalovaný spomína vo svojom rozhodnutí len časť odvolacích dôvodov a absolútne sa nevysporiadal s dôkazmi žalobcu a ani ich nehodnotil jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach. Taktiež sa žalovaný podľa žalobcu nevysporiadal ani s právom žalobcu na odpor, ktorý uplatnil a uviedol pri podávaní daňového priznania na daní z príjmu za rok 2015 a to v súlade s čl. 32 Ústavy Slovenskej republiky. Ďalej žalobca namietal, že žalovaný vo svojom rozhodnutí nepoužil žiadnu právnu úvahu, keď neuviedol, ktoré skutočnosti boli podkladom rozhodnutia, vysporiadanie sa s návrhmi a námietkami daňového subjektu, aké úvahy ovplyvnili hodnotenie dôkazov a použitie právnych predpisov, podľa ktorých sa rozhodovalo.

5. Žalobca namietal aj nezákonnosť daňovej kontroly, a teda aj protokolu z dôvodu namietanej zaujatosti vtedajšieho riaditeľa správcu dane a zamestnancov správcu dane. K tomu uviedol, že konateľ žalobcu uviedol dňa 04.09.2014 a dňa 24.09.2014 do zápisníc o ústnom pojednávaní zaujatost' správcu dane a jeho zamestnancov, vrátane riaditeľa správcu dane (zápisnica o ústnom pojednávaní č. 9104403/5/4083495/2014/FilV a č 9104404/5/4142219/2014/Matu). Na základe uvedeného správca dane vydal rozhodnutie č. 91044403/5/4529437/2014/MysZ zo dňa 07.10.2014, ktorým prerušil daňovú kontrolu a žalobca sa domnieva, že predmetné prerušenie úkonov správcu dane do rozhodnutia o námietke zaujatosti bolo správne, a teda nie je možné ani v tomto prípade začínať daňovú kontrolu voči daňovému subjektu tým istým správcom dane. V dôsledku uvedeného žalobca namietal, že samotné začatie daňovej kontroly je v rozpore s § 3 ods. 1, ods. 2, ods. 9 a § 60 ods. 1, 3 až 6 a 8 Daňového poriadku. Uviedol, že na predmetnej zaujatosti trvá. V tejto súvislosti žalobca namietal, že správca dane mal podľa § 60 ods. 3 Daňového poriadku oznámiť všetky skutočnosti týkajúce sa prípadnej zaujatosti príslušnému nadriadenému zamestnancovi resp. orgánu a zdržať sa akýchkoľvek úkonov do vyriešenia zaujatosti alebo nezaujatosti samotného správcu dane. Žalobca súčasne poukázal na § 8 ods. 1 a 2 Daňového poriadku, kedy by správca dane mal delegovať miestnu príslušnosť na iného správcu dane tak, aby boli odstránené všetky prípadné podozrenia z nezaujatosti voči daňovému subjektu. O týchto skutočnostiach by mal podľa žalobcu rozhodovať nadriadený orgán t. j. žalovaný, avšak aj v tejto súvislosti je podľa žalobcu otázkou, či by bol predmetný proces spravodlivý, keďže funkciu pre takéto rozhodovanie má práve viceprezident žalovaného, ktorý bol v predmetnom čase riaditeľom správcu dane. Žalobca ďalej namietal, že správca dane – kontrolóri sa vo veci samej nevysporiadali s predmetnou námietkou zaujatosti.

6. Žalobca tiež namietal nezákonnosť oznámenia o začatí daňovej kontroly, ako aj samotného začatia daňovej kontroly, z dôvodu vykonania daňovej kontroly v sídle správcu dane. K tomu uviedol, že daňová kontrola podľa oznámenia č. 102066567/2017 zo dňa 29.09.2017 bola vykonaná v rozpore s § 44 ods. 1 a 2 v spojení s § 45 ods. 1 písm. b) a f) Daňového poriadku, z ktorých vyplýva, že daňová kontrola sa vykonáva u daňového subjektu alebo na mieste, kde daňový subjekt je povinný zabezpečiť miesto a podmienky daňovej kontroly, umožňovať vstup do sídla/miesta podnikania daňového subjektu a jeho prevádzkových priestorov a teda daňová kontrola sa nemá začínať v sídle správcu dane, pretože daňový subjekt na predmetnej adrese nemá žiadne priestory, ale ide o sídlo správcu dane, čím dochádza k šikanóznemu výkonu práva správcu dane. Okrem uvedeného v súvislosti s oznámením o začatí daňovej kontroly namietal, že správca dane nezachoval právnu istotu daňového subjektu, kedy v oznámení o daňovej kontrole neuviedol totožné zameranie daňovej kontroly, tak ako ho uviedol v protokole. V oznámení bolo uvedené, že má ísť o daňovú kontrolu - daň z príjmov právnickej osoby - rok 2015 u daňového subjektu a v protokole uviedol zameranie daňovej kontroly ako „Zistenie a preverenie skutočností rozhodujúcich pre správne určenie daňovej licencie právnickej osoby v zmysle § 46b zákona č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov“.

7. Ďalej žalobca namietal protiústavnosť samotného inštitútu daňovej licencie ako aj rozpor tohto inštitútu so Zmluvou o fungovaní Európskej únie, Chartou základných práv Európskej únie a so smernicou Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty. Samotnú daňovú licenciu preto žalobca považuje za diskriminačnú, v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky ako aj právnymi normami Európskej únie. Podľa názoru žalobcu zákonodarca neskôr predmetnú daňovú licenciu zo zákona č. 595/2003 Z. z. vypustil len preto, že v takom znení ako bola uvedená v tomto zákone neobstojí pre jej nesúlad s legislatívou Európskej únie a to s článkom 110-113 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktoré upravujú oblasť daní a čl. 273 smernice Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty. V tejto súvislosti žalobca namietal, že znenie ustanovenia upravujúceho daňovú licenciu je v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie, konkrétne čl. 16, čl. 17, čl. 21 ods. 1, čl. 47, čl. 49 ods. 1 a 3 a čl. 50. Protiústavnosť daňovej licencie žalobca okrem tvrdenia o jej diskriminačnom charaktere ďalej odôvodňoval tým, že § 46b zákona č. 595/2003 Z. z., ktoré ukladá povinnosť platiť daňové licencie len právnickým osobám, a to diferencovane k postaveniu platiteľa dane DPH, obmedzuje hospodársku súťaž chránenú v zmysle čl. 55 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa žalobcu je daňová licencia v rozpore s čl. 13 ods. 3 a článkom 4 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a súčasne porušuje čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. V tejto súvislosti žalobca namietal, že postup správcu dane bol v rozpore s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 12 ods. 2 a 4, čl. 13, čl. 20, čl. 35, čl. 55 Ústavy Slovenskej republiky.

8. Žalobca nezákonnosť daňovej kontroly namietal aj z dôvodu, že daňovou kontrolou nemožno kontrolovať resp. zisťovať výšku daňovej licencie. Podľa žalobcu správca dane nemôže vykonávať daňovú kontrolu na daňovú licenciu, kedy daňovou kontrolou správca dane zisťuje alebo preveruje skutočnosti rozhodujúce pre správne určenie dane alebo dodržiavanie ustanovení osobitných predpisov, pretože určenie daňovej licencie nie je určovaním základu dane. V tejto súvislosti žalobca namietal aj, že rozhodnutia daňových orgánov sú nedostatočne odôvodnené, pretože sa riadne nevysporiadali s odvolacími námietkami žalobcu. K tomu uviedol, že daňové orgány sa nevysporiadali s tým, či je vôbec možný spôsob určenia, vyrubenia daňovej licencie pri dani z príjmu daňovou kontrolou, či možno použiť pre daňové subjekty takúto daň cez aplikáciu iného zákona (o DPH), ktorý diskriminuje subjekty vyššou daňovou licenciou pri dani z príjmu a to len preto, že sa zo zákona museli niektoré daňové subjekty stať (nedobrovoľne) platiteľom DPH.

III.

Vyjadrenie žalovaného

9. Žalovaný sa vo vyjadrení k žalobe pridržel svojich záverov uvedených v napadnutom rozhodnutí. Uviedol, že pri výkone daňovej kontroly správca dane postupoval podľa § 44 až 47 Daňového poriadku a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sú rozhodujúce pre správne určenie a vyrubenie dane, pričom umožnil žalobcovi ako daňovému subjektu, aby mohol všetky rozhodné skutočnosti preukázať, prípadne sa k nim vyjadriť, avšak žalobca nepredložil také dôkazy, ktoré by mali vplyv na zmenu upravenej daňovej povinnosti, uvedenej v protokole. Žalovaný uviedol, že obsah oznámenia o daňovej kontrole je v súlade s § 46 ods. 1 Daňového poriadku a daňová kontrola sa

vykonávala v súlade s § 44 ods. 1 a 2 Daňového poriadku v rozsahu, ktorý je nevyhnutne potrebný na dosiahnutie jej účelu a na mieste, kde to účel kontroly vyžaduje. V oznámení o daňovej kontrole správca dane uviedol aj miesto jej výkonu – sídlo správcu dane, voči ktorému žalobca v lehote do 8 dní od prevzatia oznámenia nenamietal a ani nenavrhol iné miesto. Vzhľadom na to, že správca dane začal vykonávať daňovú kontrolu v štyroch subjektoch spojených s osobou konateľa žalobcu šiestimi zamestnancami, bolo účelnejšie za miesto výkonu určiť sídlo správcu dane. K namietanému rozporu zamerania kontroly, uvedenom v oznámení o daňovej kontrole a v protokole žalovaný uviedol, že správca dane vykonal kontrolu dane z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie roku 2015 v súlade s oznámením o daňovej kontrole a ustanoveniami zákona č. 595/2003 Z. z.

10. K námietke zaujatosti zamestnancov správcu dane a riaditeľa správcu dane žalovaný uviedol, že námietka zaujatosti a návrh na vylúčenie riaditeľa správcu dane zo všetkých daňových kontrol a daňových konaní u žalobcu boli riešené oznámením č. 1100302/1/489362/2014/5067 zo dňa 12.11.2014. Po preskúmaní skutočností, uvedených v predmetných námietkach žalovaný dospel k záveru, že riaditeľ daňového úradu sa nezúčastňuje na úkonoch daňového konania, ani daňovej kontroly u daňového subjektu a nie je preukázaný jeho pomer k veci alebo účastníkovi konania a teda nebol dôvod na jeho vylúčenie podľa § 60 ods. 1 Daňového poriadku. Žalovaný ďalej uviedol, že podanie žalobcu zo dňa 25.01.2019 v časti, týkajúcej sa zaujatosti bývalého riaditeľa správcu dane, toho času viceprezidenta finančnej správy, neobsahovalo náležitosti určené v § 60 ods. 4 Daňového poriadku, a preto žalovaný listom č. 100990624/2019 zo dňa 29.04.2019 oznámil žalobcovi, že na predmetné podanie vo veci zaujatosti viceprezidenta finančnej správy neprihliada. Voči zamestnancom správcu dane, ktorí boli poverení výkonom kontroly dane z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie roka 2015 v spoločnosti žalobcu nebola podaná žiadna námietka zaujatosti, pričom kontrola dane z príjmov bola začatá po vznesení žalobcom opísanej námietky, ktorá sa vzťahuje na kontrolu dane z pridanej hodnoty. Podaná námietka zaujatosti sa netýka predmetnej daňovej kontroly a nespĺňa podmienku definovanú v § 60 ods. 4 Daňového poriadku. Žalovaný ďalej dodal, že po začatí daňovej kontroly nie je možné delegovať miestnu príslušnosť na iného správcu dane a k tomu poukázal na § 68 ods. 1 Daňového poriadku.

11. Žalovaný poukázal na § 46b zákona č. 595/2003 Z. z., ktorým zákonodarca pristúpil k určaniu minimálnej dane vo forme daňovej licencie právnickej osoby s určením podmienok splatnosti a určenia, na koho sa predmetná minimálna daň vzťahuje. Dodal, že zákon č. 595/2003 Z. z. bol schválený Národnou radou Slovenskej republiky, preto daňové subjekty boli povinné podľa neho postupovať. K námietke žalobcu o diskriminačnom znení ustanovenia o daňovej licenci právnickej osoby žalovaný uviedol, že nie je oprávnený posudzovať ústavnosť právnej úpravy daňovej licencie resp. jej súlad s úniijným právom, ale je povinný dodržiavať zákony v ich platnom znení, pričom náplňou daňových orgánov je kontrola dodržiavania platných zákonov Slovenskej republiky v oblasti daní.

IV.

Replika a duplika

12. Žalobca reagoval na vyjadrenie žalovaného replikou, v ktorej sa nestotožnil s obsahom vyjadrenia žalovaného a pridržiaval sa svojej žalobnej argumentácie, ktorú v zásade zopakoval.

13. Žalovaný právo podať dupliku nevyužil.

V.

Relevantná právna úprava

14. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

15. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

16. Podľa § 493e SSP konania začaté a neskončené do 30. júna 2023 sa dokončia podľa tohto zákona v znení účinnom do 30. júna 2023; ustanovenie § 493f tým nie je dotknuté.

17. Podľa § 46b ods. 1 zákona č. 595/2003 Z. z. daňovou licenciou je minimálna daň, po odpočítaní úľav na dani podľa § 30a alebo § 30b alebo § 52 ods. 3 a 4 a po zápočte dane zaplatenej v zahraničí podľa § 45, ktorú platí daňovník za každé zdaňovacie obdobie, za ktoré daňová povinnosť vypočítaná v daňovom priznaní je nižšia ako výška daňovej licencie ustanovenej pre jednotlivého daňovníka podľa odseku 2 alebo daňovník, ktorý vykázal daňovú stratu.

18. Podľa § 46b ods. 2 písm. b) zákona č. 595/2003 Z. z. daňovú licenciou platí daňovník, ktorý k poslednému dňu zdaňovacieho obdobia je platiteľom dane z pridanej hodnoty s ročným obratom neprevyšujúcim 500 000 eur, a to vo výške 960 eur.

19. Podľa § 46b ods. 7 zákona č. 595/2003 Z. z. daňovú licenciou neplatí daňovník a) ktorému vznikla prvýkrát povinnosť podať daňové priznanie za zdaňovacie obdobie, v ktorom vznikol, okrem daňovníka, ktorý je právnym nástupcom daňovníka zrušeného bez likvidácie, b) podľa § 12 ods. 3 a 4, c) ktorý prevádzkuje aj chránenú dielňu alebo chránené pracovisko podľa osobitného predpisu, d) za zdaňovacie obdobia podľa § 41 ods. 4, 6, 8 a 9.

20. Podľa § 17 ods. 1 Daňového poriadku ak má správca dane pochybnosti o správnosti, pravdivosti alebo úplnosti podaného daňového priznania alebo jeho príloh (ďalej len "nedostatky daňového priznania"), vyzve daňový subjekt na ich odstránenie.

21. Podľa § 17 ods. 2 Daňového poriadku vo výzve správca dane oznámi nedostatky daňového priznania, určí daňovému subjektu primeranú lehotu na ich odstránenie, ktorá nesmie byť kratšia ako 15 dní, a poučí ho o následkoch uvedených v odsekoch 3 a 4.

22. Podľa § 17 ods. 3 Daňového poriadku ak daňový subjekt neodstráni v lehote podľa odseku 2 nedostatky daňového priznania, ktoré majú vplyv na výšku dane alebo sumy, ktorú mal podľa osobitných predpisov vykazať alebo na ktorú si uplatnil nárok podľa osobitných predpisov, správca dane vykoná u daňového subjektu daňovú kontrolu alebo vyrubí v skrátenom vyrubovacom konaní podľa § 68a daň alebo rozdiel dane oproti vyrubenej dani, alebo určí sumu alebo rozdiel v sume, ktorú mal daňový subjekt vykazať podľa osobitných predpisov alebo na ktorú si uplatnil nárok podľa osobitných predpisov.

23. Podľa § 44 ods. 1 Daňového poriadku daňovou kontrolou správca dane zisťuje alebo preveruje skutočnosť rozhodujúce pre správne určenie dane alebo dodržiavanie ustanovení osobitných predpisov. Daňová kontrola sa vykonáva v rozsahu, ktorý je nevyhnutne potrebný na dosiahnutie jej účelu.

24. Podľa § 44 ods. 2 Daňového poriadku daňová kontrola sa vykonáva u daňového subjektu alebo na mieste, kde to účel kontroly vyžaduje.

VI.

Právne posúdenie vecí správnym súdom

25. Konanie o správnej žalobe bolo pôvodne vedené Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 2S/134/2019. Podľa § 3 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, začal s účinnosťou od 01.06.2023 vykonávať svoju činnosť Správny súd v Bratislave (ďalej len „správny súd“), na ktorý prešiel od 01.06.2023 výkon súdnictva v správnej agende z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave a Krajského súdu v Nitre. V súlade s platným a účinným rozvrhom práce správneho súdu bola vec v zmysle § 51 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti pridelená do senátu 3S správneho súdu a vedená pod sp. zn. BA-2S/134/2019.

26. Správny súd po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu a administratívneho spisu žalovaného vrátane administratívneho spisu orgánu verejnej správy prvého stupňa, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj priebeh administratívneho konania predchádzajúceho jeho vydaniu, viazaný

rozsahom a dôvodmi správnej žaloby (§ 134 ods. 1 SSP), na pojednávaní dňa 12.12.2024 dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Zástupca žalobcu doručil správne mu súdu dňa 09.12.2024 žiadosť o odročenie pojednávania pre práceneschopnosť konateľa žalobcu resp. v prípade, že tejto žiadosti nebude vyhovieť, žiadosť o ospravedlnenie zástupcu žalobcu z neúčasti na pojednávaní dňa 12.12.2024 o 9:30 hod. Správny súd po preskúmaní žiadosti o odročenie pojednávania dospel k záveru, že nebol daný dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, a to najmä s ohľadom na charakter konania pred správnym súdom, ktorý v zásade nie je súdom skutkovým a dokazovanie vykonáva len výnimočne a v obmedzenom rozsahu. Správny súd je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby (§ 134 ods. 1 SSP). Správne súdnictvo zároveň ovláda koncentračná zásada, v zmysle ktorej môže žalobca rozšíriť správnu žalobu alebo doplniť správnu žalobu o ďalší žalobný návrh alebo o ďalšie žalobné body len v lehote ustanovenej na podanie žaloby (§ 183 SSP). Preto ak zástupca žalobcu uviedol, že by sa konateľ žalobcu chcel na pojednávaní vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom a preukázať tvrdenia o zaujatosti správcu dane, z ktorého dôvodu aj v žalobe navrhol ako dôkaz vykonať výsluch konateľa žalobcu, správny súd takýto dôvod nepovažoval, vzhľadom na vyššie uvedené, za dôležitý dôvod, pre ktorý by bolo nevyhnutné pojednávanie odročiť podľa § 115 SSP, ako aj § 183 CSP v spojení s § 25 SSP. Preto správny súd zástupcu žalobcu dňa 10.12.2024 upovedomil, že jeho žiadosti o odročenie pojednávania nebolo vyhovieť. Upovedomenie bolo zástupcovi žalobcu doručené dňa 11.12.2024. Súčasne správny súd zdôrazňuje, že konateľ žalobcu na nariadené pojednávanie ani nebol predvolaný, nakoľko správny súd nepovažoval za potrebné ho (vzhľadom na vyššie uvedené dôvody) vyslúchnuť, a teda ani jeho osobnú účasť na nariadenom pojednávaní nepovažoval za nevyhnutnú (§ 108 ods. 1 SSP). Žalobca je v konaní zastúpený advokátom, ktorý je zástupcom pre celé konanie. Zástupca žalobcu bol na pojednávanie riadne a včas predvolaný, a teda mohol využiť možnosť sa k veci vyjadriť za žalobcu. Zástupca žalobcu však požiadal o ospravedlnenie jeho neúčasti na pojednávaní dňa 12.12.2024 a zároveň súhlasil, aby správny súd konal v jeho neprítomnosti.

27. Predmetom súdneho prieskumu v tomto konaní bolo preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím správcu dane, ktorým vyrubil žalobcovi rozdiel dane v sume 960,- Eur na dani z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie roka 2015, na základe aplikácie inštitútu daňovej licencie podľa § 46b zákona č. 595/2003 Z. z.

28. Správny súd úvodom zdôrazňuje, že v rámci súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia sa sústredil len na dostatočne konkrétne vymedzené relevantné námietky žalobcu, ktoré bolo možné abstrahovať zo značne rozsiahleho obsahu žaloby. Nie je totiž potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, ak odôvodnenia súdnych rozhodnutí obsahujú odpovede súdu na všetky argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k rozhodnutiu. Nevyžaduje sa teda, aby na každý argument účastníka konania, teda aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Z uvedených dôvodov preto v praxi spravidla postačuje, ak sa súd vysporiada „aspoň“ so základnými relevantnými námietkami účastníka konania a prípadne pokiaľ je to vzhľadom na kontext prípadu primerané, za akceptovateľné sa vo vzťahu k rozsahu odôvodnenia reakcie na námietku považujú aj odpovede implicitné. Prihliadnuc na prirodzenú racionalitu postupu súdov ako aj správnych orgánov pri tvorbe rozhodnutí, je takýto postup vhodný najmä u veľmi obsiahlych podaní, akým je napokon aj žalobcom podaná žaloba (v rozsahu 51 strán). Opačný prístup by mohol viesť až k absurdným dôsledkom a k porušeniu zásady efektivity a hospodárnosti konania. Je štandardné a praktické aj pre adresátov rozhodnutí, že príslušný orgán z jednotlivých podkladov (vrátane argumentácie účastníkov obsiahnutej v ich podaniach) abstrahuje podstatu resp. relevantné skutočnosti, ktoré pri svojom rozhodovaní zohľadnil (obdobne napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ruiz Torija p. Španielsko zo dňa 9. decembra 1994, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžfk/8/2019, rozsudky Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp. zn. 1 As 454/2017, sp. zn. 9 Afs 70/2008, sp. zn. 4 Ads 58/2011, sp. zn. 2 Afs 24/2005, uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2774/09).

29. V nadväznosti na uvedené, preto správny súd preskúmaval zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného v spojení s rozhodnutím správcu dane v kontexte relevantných žalobných námietok, ktoré uviedol v bodoch 4. až 8. tohto rozsudku. Pokiaľ ide o namietanú nezákonnosť daňovej kontroly z dôvodu, že žalovaný nerozhodol a ani sa inak nevysporiadal so žalobcom vznesenými námietkami zaujatosti, správny súd konštatuje, že túto žalobnú námietku považuje za nedôvodnú. V prvom rade je potrebné uviesť, že argumentácia žalobcu poukazom na vznesené námietky zaujatosti sa týka námietok zaujatosti vznesených žalobcom v roku 2014, teda ešte pred začatím daňovej

kontroly, o ktorú v preskúmvanej veci ide (rok 2017), pričom nemožno považovať za relevantné žalobcove tvrdenie, že predmetné námietky zaujatosti neboli vyriešené, resp. že sa nimi daňové orgány vôbec nezaoberali, napriek tomu, že žalobca na ne poukazoval. Správny súd s poukazom na obsah administratívneho spisu a rozhodnutia daňových orgánov, osobitne s poukazom na napadnuté rozhodnutie žalovaného konštatuje, že žalovaný sa vyjadril k námietkam zaujatosti podaným žalobcom v roku 2014 v rámci inej daňovej kontroly, na ktoré žalobca poukazoval, pričom žalovaný konštatoval, že návrh na vylúčenie vtedajšieho riaditeľa Daňového úradu Bratislava zo všetkých daňových kontrol a daňových konaní u daňového subjektu, ktorého konateľom je Mgr. Roman Ruhig, bol riešený oznámením č. 1100302/1/489362/2014/5067 zo dňa 12.11.2014, v rámci ktorého bolo konštatované, že nebol daný dôvod na jeho vylúčenie podľa § 60 ods. 1 Daňového poriadku, nakoľko riaditeľ daňového úradu sa nezúčastňuje na úkonoch daňového konania, ani daňovej kontroly u daňového subjektu a nie je preukázaný jeho pomer k veci alebo účastníkovi konania. Z uvedeného je zrejmé, že daňové orgány sa jednak zaoberali argumentáciou žalobcu a navyše zistili, že predtým vznesené námietky už boli vyriešené. Vzhľadom na uvedené je neopodstatnená aj argumentácia žalobcu, že daňové orgány mali prerušiť výkon daňovej kontroly, o ktorú išlo v prejednávanej veci, z dôvodu, že sa týka osôb, o ktorých nezaujatosti možno mať pochybnosti. Pokiaľ žalobca poukazoval na námietky zaujatosti vznesené voči zamestnancom v roku 2014, žalovaný sa venoval aj tejto skutočnosti, a skonštatoval, že voči zamestnancom správcu dane, ktorí boli poverení výkonom kontroly dane z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie roka 2015 v spoločnosti žalobcu nebola podaná žiadna námietka zaujatosti. Správny súd ďalej uvádza, že žalovaný neopomenul ani „novo“- vznesenú námietku zaujatosti, kedy žalobca aj v odvolaní zo dňa 18.01.2019 namietal zaujatosť toho času už viceprezidenta finančnej správy (bývalého riaditeľa Daňového úradu Bratislava). Z napadnutého rozhodnutia a taktiež z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že žalovaný sa tejto časti odvolania venoval ako samostatne podanej námietke zaujatosti, kedy žalobcu oboznámil listom č. 100990624/2019 zo dňa 29.04.2019 o tom, že vzhľadom na absenciu náležitostí podľa § 60 ods. 4 Daňového poriadku na predmetnú časť tohto podania (vo veci námietky zaujatosti viceprezidenta finančnej správy) neprihliada. Správny súd v tejto súvislosti konštatuje, že daňové orgány sa venovali argumentácii žalobcu, ktorý poukazoval na námietky zaujatosti vznesené v roku 2014 a súčasne sa žalovaný zaoberal aj námietkou zaujatosti vznesenou v rámci odvolania žalobcu zo dňa 18.01.2019. Vzhľadom na uvedené nebol daný dôvod na prerušenie daňového konania v zmysle § 61 Daňového poriadku a postup správcu dane neobchádzal § 60 Daňového poriadku, tak ako namietal žalobca. Pre úpinosť správny súd uvádza, že žalobca relevantne nenamietal voči konkrétnemu resp. vecnému vyhodnoteniu námietok zaujatosti, a preto sa touto otázkou správny súd nezaoberal.

30. Žalobca namietal nezákonnosť daňovej kontroly aj z dôvodu vykonania daňovej kontroly v sídle správcu dane, pričom správny súd aj túto námietku vyhodnotil ako nedôvodnú. Správny súd uvádza, že v zmysle § 44 ods. 2 Daňového poriadku sa daňová kontrola vykonáva alternatívne buď u daňového subjektu alebo na mieste, kde to účel kontroly vyžaduje. Uvedené znamená, že Daňový poriadok pripúšťa vykonanie daňovej kontroly na inom mieste, ako priamo v sídle žalobcu, za predpokladu, že to vyžaduje účel daňovej kontroly. V oznámení o daňovej kontrole č. 102066567/2017 zo dňa 29.09.2017 bol žalobca upovedomený o tom, že daňová kontrola sa bude vykonávať v sídle správcu dane, pričom správny súd v zhode so žalovaným konštatuje, že žalobca voči určeniu miesta výkonu daňovej kontroly uvedenom v oznámení o daňovej kontrole nenamietal do 8 dní od doručenia tohto oznámenia. Prvýkrát žalobca namietal miesto výkonu daňovej kontroly až počas ústneho pojednávania dňa 20.11.2017, čo sa z pohľadu správneho súdu javí ako účelové. Súčasne správny súd poukazuje na to, že správca dane ako aj žalovaný vo svojich rozhodnutiach reagovali na žalobcovu argumentáciu, kedy upresnili dôvod, pre ktorý sa daňová kontrola v súlade § 44 ods. 2 Daňového poriadku vykonávala v sídle správcu dane, pričom týmto bola skutočnosť, že správca dane začal vykonávať daňovú kontrolu v štyroch subjektoch spojených s osobou konateľa žalobcu šiestimi svojimi zamestnancami.

31. Pokiaľ žalobca namietal nezákonnosť daňovej kontroly z dôvodu, že daňovou kontrolou nemožno kontrolovať resp. zisťovať výšku daňovej licencie, túto námietku správny súd taktiež nepovažoval za dôvodnú. Správny súd s poukazom na § 44 ods. 1 Daňového poriadku uvádza, že daňovou kontrolou správca dane zisťuje alebo preveruje skutočnosti rozhodujúce pre správne určenie dane alebo dodržiavanie ustanovení osobitných predpisov. Základom pre správne zistenie a stanovenie dane je daňové priznanie, pričom vychádzajúc z účelu zákona možno konštatovať, že pokiaľ má správca dane pochybnosť o správnom určení dane v daňovom priznaní, Daňový poriadok mu poskytuje možnosť vykonať v tejto súvislosti daňovú kontrolu. Správny súd uvádza, že predmetom daňovej kontroly bola

daň z príjmov právnickej osoby za rok 2015, nie samotná výška daňovej licencie, ktorá je upravená priamo zákonom č. 595/2003 Z. z. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca v podanom priznaní k dani z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie roka 2015 priznal daň v sume 0,- Eur, správca dane v rámci daňovej kontroly preveroval správnosť takéhoto určenia dane zo strany žalobcu v ním podanom daňovom priznaní. Na podklade zistení vyplývajúcich z vykonanej daňovej kontroly správca dane zistil, že žalobca bol k 31.12.2015 platiteľom dane z pridanej hodnoty a jeho ročný obrat za rok 2015 neprevyšoval sumu 500.000,- Eur, pričom nespĺnil ani jednu z oslobodzujúcich podmienok podľa § 46b ods. 7 zákona č. 595/2003 Z. z., bol teda podľa § 46b ods. 2 písm. b) zákona č. 595/2003 Z. z. povinný v daňovom priznaní uviesť ako správne určenie dane daňovú licenciu v sume 960,- Eur. Postup správcu dane resp. vykonanie daňovej kontroly za účelom zistenia správneho určenia dane, ktorá mala byť určená v konkrétnej výške, tak ako je zákonom upravená prostredníctvom daňovej licencie podľa § 46b ods. 2 písm. b) zákona č. 595/2003 Z. z., bolo preto z pohľadu správneho súdu v súlade so zákonom č. 595/2003 Z. z. ako aj s ustanoveniami Daňového poriadku. Žalobca na prvej strane formulára podaného daňového priznania za zdaňovacie obdobie roka 2015 v časti Údaje o daňovníkovi vyznačil „neplatenie daňovej licencie podľa § 46b ods. 7 zákona“. Toto pole vyznačuje daňovník, ktorý spĺňa podmienky uvedené v § 46b ods. 7 zákona č. 595/2003 Z. z., pričom žalobca za zdaňovacie obdobie roka 2015 stanovené podmienky nespĺnil. Z protokolu z daňovej kontroly č. 101835750/2018 zo dňa 18.09.2018, ako aj z rozhodnutí správcu dane a žalovaného vyplýva, že žalobca neodstránil uvedený nedostatok v podanom priznaní v lehote určenej správcu dane na základe výzvy č. 103552262/2016 zo dňa 19.07.2016 (§ 17 ods 1 a 2 Daňového poriadku), pričom v zmysle § 17 ods. 3 Daňového poriadku ak daňový subjekt neodstráni v lehote podľa odseku 2 nedostatky daňového priznania, ktoré majú vplyv na výšku dane alebo sumy, ktorú mal podľa osobitných predpisov vykázat' alebo na ktorú si uplatnil nárok podľa osobitných predpisov, správca dane vykoná u daňového subjektu daňovú kontrolu. O zistených skutočnostiach a vytýkaných nedostatkoch vyplývajúcich z daňovej kontroly bol žalobca oboznámený na ústnom pojednávaní dňa 14.09.2018 (Zápisnica o ústnom pojednávaní č. 101809892/2018 zo dňa 14.09.2018), pričom žalobca žiadne návrhy alebo námietky proti obsahu zápisnice nevzniesol.

32. Pokiaľ ide o žalobcom namietanú protiústavnosť daňovej licencie, ako aj rozpor tohto inštitútu so Zmluvou o fungovaní Európskej únie, Chartou základných práv Európskej únie a so smernicou Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, správny súd k otázke ústavnosti poukazuje na skutočnosť, že súlad ustanovenia § 46b zákona č. 595/2003 Z. z. s Ústavou Slovenskej republiky už bol predmetom rozhodovania Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý nálezom sp. zn. PL. ÚS 14/2014 zo dňa 04.11.2015 nevyhovel návrhu skupiny poslancov na vyslovenie nesúladu o. i. aj dotknutého ustanovenia § 46b zákona č. 595/2003 Z. z. s čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 3 a 4 a čl. 55 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj s čl. 26 ods. 1 v spojení s čl. 4 ods. 3 a 4 Listiny základných práv a slobôd. Správny súd si neosvojil ani tvrdenie žalobcu, že ustanovenie § 46b zákona č. 595/2003 Z. z. je diskriminačné, pretože zákon ukladá povinnosť platiť daňovú licenciu daňovníkom, ktorí sú platiteľom DPH a rovnako aj tým, ktorí nie sú platiteľom DPH, pričom pokiaľ je rozdielna a proporcionálna výška daňovej licencie determinovaná racionálnym kritériom výšky obratu, uvedené nemožno považovať za diskriminačné, pretože dotknuté subjekty nie sú v rovnakom postavení (status platiteľa DPH, výška obratu) a preto nie je dôvodné požadovať pri takýchto subjektoch absolútne rovnaké určenie výšky daňovej licencie. Pokiaľ žalobca ďalej namietal nesúlad s únijným právom, tento správny súd taktiež nezhliadol. V tejto súvislosti správny súd uvádza, že argumentáciu žalobcu formulovanú spôsobom, kedy len rozsiahlo poukazuje na znenie množstva ustanovení únijného práva, bez toho, aby súčasne relevantne uviedol, v čom konkrétne vidí rozpor, považuje za nedôvodnú. Okrem uvedeného správny súd pripomína, že v prípade daňovej licencie ide o inštitút aplikovateľný v súvislosti s daňou z príjmu (priama daň) a preto nie je príliehavá ani argumentácia žalobcu o údajnom rozpore so Smernicou 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, keďže táto harmonizuje právne poriadky členských štátov v oblasti iného typu dane – dane z pridanej hodnoty (nepriama daň).

33. Ako nedôvodnú vyhodnotil správny súd aj námietku žalobcu ohľadom ním uplatneného práva na odpor podľa čl. 32 Ústavy Slovenskej republiky v konaní pred orgánmi verejnej správy, a to s poukazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 105/07-14 zo dňa 24.05.2007, podľa ktorého „právo na odpor je krajným prostriedkom, po ktorom môžu občania siahnúť iba vtedy, ak demokratický poriadok základných práv a slobôd je na území Slovenskej republiky ohrozený a orgány verejnej moci ho nemôžu alebo nechcú zabezpečiť“. Rovnako správny súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 20S/60/2014-39 z 20.10.2015, v zmysle ktorého „Do kompetencie orgánov pôsobiacich v oblasti správy daní nepatrí posudzovanie práv a povinností občanov nesúvisiacich s touto

oblasťou, preto ani žalovaný nebol oprávnený posudzovať dôvodnosť zámeru žalobcu uplatniť právo vyplývajúce všeobecne z ustanovenia čl. 32 ústavy neuhradením nedoplatku dane a prispôbovať svoje rozhodnutie tomuto jeho zámeru. Kritériom zákonnosti postupu a rozhodnutia správneho orgánu v tejto veci je dodržanie právnych predpisov upravujúcich jeho postup (procesných) a právnych predpisov upravujúcich daňové práva a povinnosti (hmotných), dôvodným očakávaním daňového subjektu nemôže byť, aby sa správny orgán svojou činnosťou stal súčasťou realizácie práva na odpor podľa čl. 32 ústavy, resp. aby svojím rozhodnutím riešil, či podmienky na uplatnenie takéhoto práva a práve formou zvolenou žalobcom naplnené boli alebo neboli“. Predmetný rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 20S/60/2014-39 z 20.10.2015 bol potvrdený rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžf/5/2016 zo dňa 20.04.2017.

34. Správny súd, viazaný žalobnými bodmi, nezistil žiadne namietané porušenia zákona, a preto dospel k záveru, že správca dane postupoval správne a v zmysle zákona, keď žalobcovi rozhodnutím zo dňa 05.12.2018 vyrubil rozdiel dane z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie roka 2015 v sume 960,- Eur, pričom správne postupoval aj žalovaný, keď rozhodnutie správcu dane potvrdil podľa § 74 ods. 4 Daňového poriadku a svoje rozhodnutie aj riadne odôvodnil. Z obsahu predloženého administratívneho spisu vyplýva, že daňové orgány zistili skutkový stav správne a v dostatočnom rozsahu tak, aby bolo možné na jeho základe v zmysle zákona rozhodnúť. Záver správcu dane a žalovaného, ktorý urobili a ustálili vo svojich rozhodnutiach, zodpovedá zásadám logického myslenia a je v súlade aj s hmotnoprávnymi ustanoveniami zákona č. 595/2003 Z. z., pričom správny súd nezistil ani žiadne procesné pochybenia daňových orgánov, ku ktorým by musel prihliadať. Žalobca mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým zisteniam správcu dane a zaujať k nim stanovisko, čo aj využil a na svojich procesných právach nebol žiadnym spôsobom ukrátený. S poukazom na vyššie uvedené dôvody dospel správny súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie vydané správcom dane v prvom stupni, je vecne správne, a preto správny súd žalobu ako nedôvodnú v súlade s § 190 SSP zamietol.

35. Správny súd zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania a podanie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej únie vzhľadom na to, že nevzhliadol potrebu predloženia prejudiciálnych otázok. Z návrhu žalobcu nie je zrejmé, výkladu ktorého konkrétneho ustanovenia európskeho práva alebo ktorej konkrétnej judikatúry Súdného dvora Európskej únie sa majú jeho otázky týkať a správny súd takéto ustanovenia úniijného práva taktiež neidentifikoval. Rovnako správny súd vo veci nevzhliadol potrebu výkladu európskeho práva a výklad európskeho práva v kontexte navrhnutých prejudiciálnych otázok pre rozhodnutie vo veci nepovažoval za potrebný a to najmä z dôvodu, že predmetom súdneho prieskumu bola zákonnosť rozhodnutia správcu dane týkajúceho sa dane z príjmov právnických osôb, ktorá je úniijným právom regulovaná len v časti spojenej so zásadami jednotného trhu, čo však vo svetle skutkových okolností prejednávanej veci nebolo predmetom tohto konania.

36. O práve na náhradu trov konania rozhodol správny súd podľa § 168 SSP tak, že aj napriek úspechu žalovaného v konaní mu právo na náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy v konaní nevznikli.

37. Toto rozhodnutie prijal senát Správneho súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať kasačnú sťažnosť do 30 dní od jeho doručenia, na Správny súd v Bratislave. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

V kasačnej sťažnosti sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 57 SSP) uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy bolo napadnuté rozhodnutie doručené sťažovateľovi, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (sťažnostné body) a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

V konaní o kasačnej sťažnosti musí byť sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ v zmysle § 449 ods. 1 SSP zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého

sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Povinné zastúpenie advokátom v kasačnom konaní sa nevyžaduje, ak a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d); c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.